

végzet, a szenvedélyek és a földi élet óriási órájának ketyegése... Madelon Ludolfs fordítása — egy-két mulatságos hibáskától eltekintve — olyan zamatosan, népiesen erőteljes, hogy szinte már túlságosan jó.

Erről a könyvről szinte vétek ilyen rövid ismertetést írni. Viszont az érdeklődőt kárpótolhatja *Kálay Miklósnak* a könyv elé írt gyönyörű, minden részletre kiterjeszkedő, mesteri ismertetése.

(Martinkó András.)

Maeterlinck: *A méhek élete.* (Franklin-Társulat.)

Harminc esztendővel ezelőtt jelent meg először magyarul Maeterlinck könyve a méhek életéről. A mostani kiadványa már a harmadik magyar kiadás. Kritikailag hozzászólni idejét múlta. S különben is: hogy három évtizeddel később megint egy új kiadásra volt szükség, ez a tény önmagáért beszél. De érdemes foglalkozni ma is a könyv tanításával.

Az volt-e Maeterlinck fő célja, hogy leírja az ember kis szárnyas szolgálóleányainak életét? Tehát: természetrajzot akart-e adni csupán s a költői tálalás csak csalétek a műben. Korántsem: inkább fordítva: a tárgy — a világ és az élet élénkülő jeleinek egyik beszédes példánya — csupán ürügy a jelenségek mögött lappangó igazság lehető megközelítésére, a homály kikapogására, a soha el nem érhetőnek egy-egy távoli megvillantására. Vagyis: a cél nem ismeretgyarapítás, hanem a fogékonyság növelése a metafizika iránt. Az élettémpő gyorsulása szükségszerűen felszínesedést eredményez. A rohanó ember előtt beburkolóznak a világ dolgai, a jelek önállósulnak, s igazsággá lépnek elő, s elvész minden, ami mögöttük van. Így lesz egyre magányosabb a föld vándora, egyre egyedülvalóbb. Meg kell állni olykor és sokáig el-elnézni valamit.

A méhek élete roppant sok tanulságot, gyakran megszágyenítő figyelmeztetést tartogat az ember számára. A társas lénynek mondott homo sapiens pl. hol van még attól a tökéletes harmóniában lezajló közösségi élettől, mely „Aristea mesés leányainál” tapasztalható. S több másról is lehetne szólni. Mégis a tanulság summája az, hogy az ember sürgősen tagadja meg a kissé már a jólneveltséghez tartozó, de meddő „nihil admirari”-t és helyébe válassza jelmondatul az „omnia admirari”-t, a zárt világ lakatainak ezt az egyetlen varázsigejét.

(Csorba Győző.)

Hsziek Ping-Ying: *Lázadó lányok.* (Pantheon.)

Ehhez a könyvhöz, melyet Kína egyik legismertebb írónője írt, Lin Yutang írta az előszót. A Böles Mosoly és a Múló pillanat igen megkedvelt szerzője, aki a Mi Kínáiban derít fényt a titokzatos Kína világára,

nagyon ajánlja ezt az írónőt, akinek írásával most találkozok először a magyar olvasóközönség. Egy darab Kína táruul föl előttünk, inkább élményszerűen, az élet szétfördelt mozaikjaiból összerakhatóan, kevés filozófiával s még kevesebb bensőséggel. Ami Lin Yutang könyveit annyira jellemzi, az ebből a könyvből hiányzik. Ez nem az őszinteség, mert abból ebbe is bőven jutott. *Ez a vaskos keleti éretny* a maga meztelenségében mutatja be a forradalomba került, nemzeti fölkelés eszméit magukévé tevő lányok lelkivilágát, melyek épp ott kezdik Kínát, ami erejét adta, egyben elzárta kifelé, a pogány tradíció kínai falának ledöntögetésével. Az új eszmék térhódításával, hogy kezd beszivárogni az európai szellem, a rövid haj, a rövid, testhez simuló szoknya és divatos kelmékkel együtt azok is másokká válnak, akik felveszik, mert nemcsak a ruhát, hanem az ilyen ruhákkal járó szokásokat is felöltik magukra. A buddhizmus misztikus tana erőltetetté, nehezzé és tarthatatlanná válik, a szülők despotizmusa ellen, egyben a régi Kína ellen lázadnak az új Kína hívei, akiket a régi rendszer tüzzel-vassal írt és üldöz. Ping-Ying maga is mint sorkatonna, uniformisba öltözött lány járja a frontot az új mámoros jelszóval: Új-Kína. Háborús naplója érdekes. De' Alja Rachmanova írásaitól messze van. Inkább riporter, filmoperatőr stílusban lát, a képek elmélyítése és érzékelteése nélkül. Így pereg előttünk egy széldült vihar száguldó útja, mely lazít minden régi eresztéken, de nem biztos, hogy fel tudja építeni az újat. Lin Yutang két lánya, Adet és Anor ültették át a könyvet angolra, s ez a fordítás az angol könyv után készült. Az ismeretlen Ázsia, Kelet misztikus világa elolvasása után közelébb jön egy lépéssel hozzánk.

(Pusztá Sándor.)

Wawiri. *Primitív népek költészete.* Összeállította és fordította Fónagy Iván. (Bibliotheca.)

A primitív népek költészete joggal kelt kíváncsiságot és érdeklődést az európai emberben, de várakozását és esztétikai igényeit érthető okokból többé-kevésbé kielégítetlenül hagyja. Az afrikai négerék, az amerikai indiánok, az óceániai szigetlakók szellemi világa, erkölcsi élete, természetszemlélete és nyelvhasználatá annyira különbözik a miénktől, hogy költészetük megértéséhez és élvezéséhez valóságos etnográfiai, etimológiai és pszichológiai szakismeret szükséges. A kiadó és fordító a *Wawiri* megjelentetésével mégis hasznos és dicséretes munkát végzett. A sokoldalúan összeállított, szép kiállítású kötetben oly művet adtak a magyar olvasóközönség kezébe, mely egyfelől hiányt pótol irodalmunkban, másfelől tanulságos bevezetésével s a forrásmunkák jegyzékével mindenkor hasznos útmutatást nyújthat a primitív költészet barátainak és kutatóinak.

(Bardócz Árpád.)